

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Philosophistæ Seu Excerpta Pauca Ex Multis Libris, Thesibus, Dictatis Theologicis

[S.l.], [ca. 1692]

1644. Rodericus De Arriaga.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39173

noraretur Deus, posset aliquis mori ante cognitio- I. PARS.
nem Dei. Quid igitur fieret de illo adulto sine pec-
cato mortali? Respondeo facile in nostro ca-
su dicendum pertinere ad eandem providentiam
Dei, ut nullus infidelis adultus moriatur donec vel
cognoscat Deum, vel saltem dubitet & culpabiliter
omittat ejus inquisitionem, vel non obstante illo du-
bio committat alia peccata gravia, quæ quidem jam
erunt omnino mortalia; cum exponat se periculo
offendendi illum Conditorum de quo dubitat an sit.

RODERICUS DE ARIAGA.

Hunc proximè sequitur Rodericus de Ariaga Je- 1644
suita Hispanus, qui in Tract. de Actibus humanis
Disput. 19. num. 56. & alibi utitur voce PECCATI
PHILOSOPHICI seu PECCATI PHILOSOPHICÈ SUMPTI.
ut cum n. 56. dicit: secunda pars nostræ sententiæ
fit: etiam sine lege æterna Dei potest intelligi actio
mala moralis seu peccatum Philosophicè sumptum.
sed rem ipsam satis exprimit in Tract. de Deo trino &
uno Disput. 2. sect. 3. quod ut clarè pateat, notentur
sequentia.

Ego sanè vix dubito, inquit, quin multi possint
inveniri, in quibus nec per umbram similis excite-
tur ratiocinatio: (nimirum circa Dei existentiam)
poterunt ergo habere ignorantiam invincibilem
Dei. Et infra sic objicit: Ergo talis homo ignorans
Deum non peccabit mortaliter, etiamsi alium oc-
cidat & putet se malè facere: nam peccatum mor-
tale definitur communiter, Dictum, factum vel con-
cupitum contra legem æternam Dei: ille autem
legem æternam ignorat: ergo non peccat, licet nos-
cat se contra rationem agere. Hactenus objectio, cui
sic respondet.

4 PHILOSOPHISTÆ.

I. PARS. De hoc egi in materia de actibus humanis. (*volu-
men est in folio impressum Antverpiæ anno 1644.*)
dixique talem non promeriturum per illud factum
pœnam æternam, sed temporalem gravem, ad mo-
dum quò à Republicâ sufficienter punitur furtum,
quatenus est contra illam, vel virgis vel suspendio.
Nam ratio promerendi pœnam æternam solum de-
sumitur ex eo quòd aliquis homo, saltem in confuso,
noscat se offendere Deum summum: quod in igno-
rante non reperitur, nec inconveniens est in tali
concedere eam actionem non esse pœnâ æternâ dig-
nam ex ignorantia illâ invincibili.

*Et in Tract. de Actibus humanis Disput. 19. sect.
10. statuit primò hanc conclusionem: Peccatum in
ratione mortalis, sive ut condigni pœna æterna,
solum constituitur in ordine ad legem æternam
Dei.*

*Deinde n. 44. dicit illius Conclusionis rationem à
priori non facile invenendam: refert tamen aliquos
Recentiores discurrentes hoc modo: Eo ipso quo
quis operatur contra dictamen rationis, operatur
contra legem æternam Dei; & sicut implicat peccare
non operantem contra dictamen rationis, ita etiam
implicat peccare non operando contra legem Dei.
Hæc tamen doctrina, inquit, non subsistit, quia negari
nequit posse saltem divinitus in aliquo homine esse
ignorantiam invincibilem Dei. Et verò crediderim
sæpè de facto id contingere, si v. g. rusticum vel alium
quempiam statim ab usu rationis præceptor, cui ille
valdè fidebat, doceret nullam esse Deum, sed cœlos à
seipsis moveri, homines à seipsis propagari, &c.
Insuper si in tali casu etiam edoceretur aliqua ob-
jecta esse indigna homine & turpia moraliter, v. g.
mendacium, homicidium, pollutionem &c. certè iste
opera-*

operaretur contra dictamen rationis, quo noverat I. PAR. 9.
talia objecta inhonesta esse vitanda, contra legem
verò æternam Dei nullatenus operaretur formaliter,
quandoquidem non solum eam legem ignoraret in-
vincibiliter, sed potius errorem contra illam etiam
invincibilem haberet, putans esse chimæram, Deum
adstruere, & consequenter legem illius. *Hinc in-
fert contra Recentiores illos: Ergo in hoc casu dare-
tur peccatum sine contrarietate ad legem æternam
Dei: hoc est purè Philosophicum.*

*Postquam n. 45. & 46. retulit alium modum dis-
currendi aliorum Recentiorum, qui rationem Con-
clusionis anteposita petunt ex repugnantia amoris Dei
super omnia cum peccato mortali, contra hos arguit in
hunc modum: Si semel conceditur hominem haben-
tem usum rationis in aliquo casu posse ignorare in-
vincibiliter, peccatum & malum morale esse contra
Deum, non video, cur id repugnet in hoc ordine
rerum, in quo potest esse tanta stoliditas in aliquo
homine quoad istud punctum, quanta in alio ordine
possibili rerum. Imò (ut suprâ dixi) est valdè pro-
babile, eam ignorantiam sæpe contingere. Et certè
si ab aliquo nequam Parocho ita ab infantia rusti-
cus instrueretur, procul dubio haberet talem igno-
rantiam invincibilem de Deo, & consequenter ig-
noraret mala moraliter esse contra Deum.*

*His præmissis, incipit proponere suam sententiam
his verbis: Priusquam nostram & communem sen-
tentiam persuadeam, advertite aliquid hinc de nomine
misceri, aliquid de re. De re, utrum illa actio con-
tra naturam rationalem (Deo invincibiliter igno-
rato:) foret digna pœnâ æternâ, & odio Dei gravè,
quali nunc Deus peccatores odio habet. . . .
Circa punctum de ipsâ re Conclusio sit, Illud ma-*

6 PHILOSOPHISTÆ.

I. PARS. lum morale cum ignorantia Dei invincibili, sive vocetur peccatum, sive non, non est condignum pœnâ æternâ, ut sæpè insinuavimus.

Conatur hanc suam sententiam stabilire, & pro ea citat varios, ac n. 50. subjungit: Et res videtur mihi

valdè clara, quia, ut dixi, Theologi non aliunde videntur inferre dignitatem pœnæ æternæ, quàm ex ratione offensæ divinæ. Et licet fortassis aliqui ne-

*. Intel-
ligit cita-
tionem
S. Tho-
mæ ex
22. q. 10.
a. 3. circa
quam ci-
tationem
maximè
halluci-
ratur, si-
quidem
S. Th. ni-
hil simile
habet nec
ibi nec
variis
aliis lo-
cis citari
solitis,
sed q. 20.
a. 3. dicit
non fore
pecca-
tum si ab
actu se-
paretur
aversio à
Deo.
N. 23.

gent posse dari in homine ignorantiam invincibilem Dei, & consequenter non posse committi malum

grave mortaliter sine ratione peccati; omnes tamen admittunt illam conditionalem, quam *S. Th. ponit,

scilicet, si posset esse ea separatio, non futurum illud malum ejus gravitatis cujus nunc est; ergo cum nos

solum de illa conditionali loquamur: (*anteà quippe sufficienter admiserat ignorantiam invincibilem Dei*)

concedi debet nobis favere omnes ferè Theologos. *Inter objectiones proponit sibi hanc tertio loco: Se-*

quitur ex nostra sententia multa gravissima scelera liberari à ratione peccati mortalis. PROPTER INAD-

VERTENTIAM ad Dei offensam. *Ponit unam re-*

sponsonem Patris Lugo, qua negat id sequi, & pra-

tereà addit: si sequeretur id quod objiciunt, potius illud optandum fore quàm timendum, quia per hoc

vitaretur ea gravitas summa, quæ in offensa Dei, qua tali, reperitur.

Urgent, *inquit*, inter Barbaros multi sunt qui de Deo nullam habent notitiam: Ergo saltem illi tunc non peccabunt. Respondeo, si sit invincibilis ea

ignorantia, omnino excusandos. Dices, quò ergo tales ibunt post mortem? Dici potest eos

gravi aliquâ pœnâ temporali torquendos, & dein ad Limbum cum pueris destinandos.